

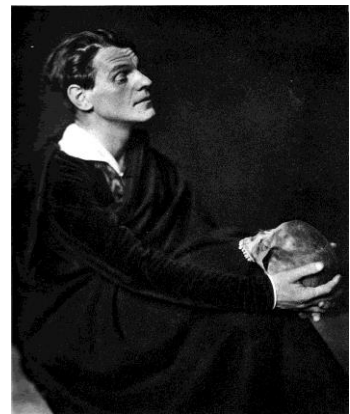
HAMLETI, LISI ME I LARTË I PYLLIT SHEKSPIRIAN

Hamleti. Kjo dramë trajton temën e një sage deneze të marrë nga Saxo Gramaticus apo Belleforest. Por është shkruar me penën e Shekspirit, pra është më e zhvilluar dhe më e përsosur.

Hamleti është një princ i lumtur që jeton mes librash e artesh të bukura. Por lumturia prishet, kur babai i tij, mbreti Hamlet vdes. Ai niset nga Anglia, ku edhe studionte dhe fillon të dyshojë për këtë vdekje: a ishte vdekje vërtet apo vrasje?! Në një mesnatë jo si të tjerat, Hamleti merr vesh nga fantazma e të atit, se ky i fundit nuk vdiq rastësisht, por u vra pabesisht nga vëllai i tij, nga ky gjarpër, që sot i mban kurorën dhe është martuar me të ëmën (nënë e Hamletit). Hamleti tronditet, por mendja e tij thurr plane për t'u hakmarrë. Hiqet si i marrë, i çmendur dhe me këtë maskë ai mashtrohet edhe të dashurën e tij, Ofelinë.

Lidhja e tyre ishte shumë e fortë dhe për të arritur qëllimin e tij, ai heq dorë nga kjo dashuri, sepse angazhimi i tij kryesor dhe i vetëm ishte hakmarrja. Kjo rrugë e zgjedhur është kaq e vështirë për Hamletin, sa ai e shpreh me këto fjalë: "Kjo botë u shthurr o prapësi, o drejt që unë paskam lindur të të ndreq."

Hamleti kishte një talent të gjithanshëm. Kjo shprehet me fjalët e Ofelisë: "Hamleti është oborrtar, shkollor, ushtar." Pra ai njihte finesën, dijen, artin e vështirë të luftës. Me këto akte të marrëzisë së tij ai humb respektin dhe besimin e popullit. Mendja e tij e kishte mjaft të vështirë. Pas maskës së marrëzisë Hamleti shpreh edhe dilemën e ndërjegjies së tij, që njihet edhe si dilema e famshme hamletiane: "Të rrosh a të mos rrosh? Kjo është çështja. Por më e lartë është vallë të durosh." Këtu duket, se çfarë zgjedhjesh kishte Hamleti: të jetonte e të hakmerrej apo të vdiste nga gjithë kjo tronditje. Por përveç kësaj, më e vështirë ishte të duronte, të shikonte si humbiste besimin e më të dashurve, të shikonte të ëmën teksa mashtrohej e se si humbiste mbështetjen.

Vetëm një shok i betuar për miqësi ndaj princit nuk u mashtrua nga ky gjarpër i zi. Ai ishte Horaci, shok i Hamletit deri në vdekje, një fisnik i madh dhe i vetmi, që dinte të gjithë historinë. Princi ynë, i fshehur pas maskës së marrëzisë, vret Pollonin, një kryeoborrtar dhe sevil i mbretit. Se ç'do të bënte Hamleti për t'u hakmarrë, kishte një rëndësi të madhe. Ai s'duhet të vriste mbretin dhe të dilte më negativ se ç'dukej. Jo! Ai duhet t'ia çirrte maskën cinike para popullit dhe të vendoste nderin e dinjitetin e tij si princ i ligjshëm i Danimarkës.

Me anën e një drame në skenën e improvizuar nga disa aktorë Hamleti pasqyron jetën reale, të pathënat e kësaj mbretërie. Drama e tij thotë, se është e poshtër një mbretëreshë, që sapo varros të shoqin, hidhet në krahët e një burri tjetër. Hamleti i cakton vetes një rol, jo të të marrit këtë herë, por atë të Hamletit të vërtetë.

Historia nuk mbaron me kaq. Laerti, i biri i Pollonit, do të marrë hak për vdekjen e të atit. Por ndryshe nga Hamleti, ai nuk zbulon të vërtetën dhe thërret Hamletin në dyluftim. Laerti, mbreti dhe mbretëresha vdesin. vetëm Hamleti kishte edhe pak minuta jetë më shumë. Me frymën e tij te fundit i lutet Horacit, mikut të tij më të mirë që të tregojë historinë e tij. Ai shprehet: "Me pahir merr frymë në këtë botë për të treguar historinë time drejt." E kështu Horaci e dëgjon Hamletin, mikun dhe princin e tij. Ai i tregon mbarë Danimarkës historinë hamletiane.

Dhe pikërisht nga ky personazh, shumë personalitete dhanë vlerësimet e tyre mbi këtë kryevepër botërore. Disa kritikë mendojnë se Laerti është më i zgjuar se Hamleti. Por F.S.Noli thotë: "Deri sa të mendohet Hamleti budalla, Laerti i zgjuar e ka zgjidhur problemin. Por e zgjidh gabim dhe bie në gropën që hapi vetë." Megjithatë, kjo histori vlerësohet nga kritikët si vepra teatrale më popullore dhe më e thellë që luhet në skenë.